

ФИО учителя: Кампеева Сардана Семёновна.

Должность: учитель начальных классов.

Школа: МБОУ «Болтогинская СОШ имени Н. Д. Субурусского».

с. Харбала 2-я Чурапчинский район.

Публикуемый материал: авторская презентация урока родного якутского языка на тему «Дабааһын аат».

Класс: 3

**Сэтинньи 30 күнэ.
Кылааска үлэ.**

Таабырыннары таай:

1. Кып-кыра, ап-араҕас, сып-сымнаҕас, чып-чыыбырҕас
2. Күөх, уһун, синньигэс, ап-аһыы
3. Тыаллаах, тыастаах, уоттаах, уулаах

Таабырыннары таай:

1. Чоппууска.
2. Чучунаах.
3. ЭТИННЭЭХ ардах.

Уруок темата:

Дабаанын аат

Уруок сыала:

- 1) Дабааһын аат туһунан ылбыт билиибитин чинэтии.**
- 2) Этииттэн дабааһын ааты була, тутта үөрэнии.**

Дабаанын аат диэн тугуй?

- 1) Сага чааһа.
- 2) Предмет бэлиэтин көрдөрөр.
- 3) Ханнык? хайа? хайдах?
ханнаабы? хаһаанны?
туохтаах? диэн ыйытыыга
эпиэттиир.

Дажаанын аат – сана чаана

Предмет бэлиэтэ диэн:

- хаачыстыбата (үчүгэй, итии, сырдык);
- быһыыта (төгүрүк, ньолбоѳор, суон);
- кээмэйэ (улахан, кэтит, бөдөн);
- өнгө (күөх, саһархай, ала), о.д.а. .

**1. Маарыннаһар суолталаах (синонимнар)
дабаанын ааттары бул:**

1. Үрүн	а) бөдөн
2. Улахан	б) чулуу
3. Түргэн	в) манган
4. Бастын	г) оччугуй
5. Кыра	б) сыыдам

**1. Маарыннаһар суолталаах (синонимнар)
дабаанын ааттары бул:**

1. Үрүн	в) манган
2. Улахан	а) бөдөн
3. Түргэн	б) сыыдам
4. Бастын	б) чулуу
5. Кыра	г) оччугуй

2. Утары суолталаах (антонимнар) дабаанын ааттары бул:

1. Баай	а) уһун
2. Кылгас	б) кирдээх
3. Ыраас	в) итии
4. Сылаас	г) дьаданы
5. Тымныы	б) сөрүүн

2. Утары суолталаах (антонимнар) дабаанын ааттары бул:

1. Баай	г) дьаданы
2. Кылгас	а) уһун
3. Ыраас	б) кирдээх
4. Сылаас	б) сөрүүн
5. Тымныы	в) итии

3. Этиини уһул. Этии чилиэнинэн уонна саҥа чааһынан ырыт.

д. а. Күп-күөх **а. т.** халлаанга **д. а.** кып-кыра
а. т. чыычаахтар **т.** ыллыыллар-**т.** туойаллар.

4. Бэриллибит тыллары күүһүрдэр
эбиискэлэринэн ситэрэн суруй.

Кып-кыраһыабай, мап-манган, сып-сылаас,
чап-чараас, сип-синньигэс, төп-төгүрүк.

5. Нуучча тылыттан киирбит дабаанын ааттар сыһыарыыларынын ситэрэн суруй.

Спортивнай, медицинскэй, морской,
индийскэй, ботаническай, легковой.

6. Өс хоёоннору ситэр:

1. Абыйах тыл минньигэс, элбэх тыл сымсах.
2. Үтүө ат биир кымньыылаах, ҮТҮӨ киһи биир тыллаах.
3. Хара харах көрбөтөх, хаптаҕай кулгаах истибэтэх.

Дабаанын аат диэн тугуй?

- 1) Сага чааһа.
- 2) Предмет бэлиэтин көрдөрөр.
- 3) Ханнык? хайа? хайдах?
ханнаабы? хаһаанны?
туохтаах? диэн ыйытыыга
эпиэттиир.

Уруок түмүгэ:

- 1) Дабаанын аат өйдөбүлүн биллибит.**
- 2) Этииттэн дабаанын ааты була, тутта үөрэннибит.**

Маладыястар

